

Ivana Orleanska in francoska nacionalna identiteta

Zgodovina ali umetnostna zgodovina

Raziskovalna naloga

Avtorja: Nika Klemenčič
Meta Majcen

Mentor: Marko Lalić

Sveti Tomaž, 2016

ZAHVALA

Zahvaljujeva se mentorju za ves trud in napotke pri izdelavi raziskovalne naloge. Hvaležna sva tudi za na novo pridobljena lastna spoznanja, za katera sva po izdelavi te naloge bogatejši. Zahvaljujeva se tudi staršem za podporo in spodbujanje pri nastajanju najinega dela.

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
1 UVOD	6
2 VPRAŠANJE IZVORA	7
3 IVANA ORLEANSKA	9
4 IVANA ORLEANSKA V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU FRANCOZOV.....	16
4.1 Lik Ivane Orleanske v umetnosti	16
4.2 Lik Ivane Orleanske v vsakdanjem življenju Francozov	22
4.3 Pojav in vpliv lika Ivane Orleanske na sodobno francosko vojaško zgodovino	23
5 POLITIČNA (ZLO)RABA LIKA IVANE ORLEANSKE.....	25
6 ZAKLJUČEK/SKLEP	28
7 LITERATURA	30

KAZALO SLIK

Slika 1: Ivana Orleanska	11
Slika 2: Ivana Orleanska na grmadi	14
Slika 3: Portret Jean of Arc	18
Slika 4: Le Champion des Dames	18
Slika 5: Jean of Arc	18
Slika 6: Joan of Arc on horseback	19
Slika 7: Znamke – Ivana Orleanska	22
Slika 8: Lesena oklepna korveta Jeanne d'Arc (1860)	23
Slika 9: Bojna križarka Jeanne d'Arc (1899)	23
Slika 10: Bojna križarka Jeanne d'Arc (1930)	23
Slika 11: Bojna križarka Jeanne d'Arc (R97)	24
Slika 12: Plakat vichyske propagande	24
Slika 13: Zastava vlade v izgnanstvu (Charles de Gaulle's) med drugo svetovno vojno)	25
Slika 14: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod francoske Nacionalne fronte – 2011 ..	25
Slika 15: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predsedniške volitve – 2012	26
Slika 16: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2013	26
Slika 17: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2014	26
Slika 18: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2015	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Lik Ivane Orleanske v literarnih delih.....	16
Tabela 2: Lik Ivane Orleanske v gledaliških delih.	17
Tabela 3: Kipi Ivane Orleanske.....	18
Tabela 4: Lik Ivane Orleanske v filmski industriji.....	20
Tabela 5: Lik Ivane Orleanske v video in računalniških igrinah.....	21
Tabela 6: Ime Ivane Orleanske – nogometni klubi.....	22

POVZETEK

Nacionalna identiteta v Franciji se je izoblikovala z naslanjanjem na skupno zgodovino in skupne mite. Pri tem je imela pomembno vlogo pozitivna junakinja francoske zgodovine – Ivana Orleanska. Ivana Orleanska, poznana tudi kot Devica Orleanska, pravega imena Jeanne D'Arc, je francoska junakinja XV. stoletja. V kratkem obdobju se je Ivana Orleanska zapisala v zgodovino. Predstavljala je preobrat v korist dinastije Valois, saj je prebudila francosko nacionalno zavest. Z ene strani so jo prikazovali kot čarovnico, z druge strani kot svetnico. Že v času njenega življenja so bile o njej ustvarjene mnoge legende.

Ivana Orleanska je vplivala tudi na to, da je Francija izoblikovala svojo nacionalno identiteto. Pomagala je oblikovati velik narod ter Francijo kot državo, postavila do te mere, kakršno poznamo še dandanes. Brez močne Francije bi verjetno tudi kasnejši zgodovinski dogodki, ki so se zgodili v Evropi in drugod po svetu, bili povsem drugačni.

Z raziskovalno nalogo želimo približati današnji generaciji francosko nacionalno ikono - Ivano Orleansko, saj jim je neznana. Želimo predstaviti pomen Ivane Orleanske, ki ga je pustila ter kakšen pečat je pustila v vsakdanjem življenju Francozov.

V raziskovalni nalogi želimo raziskati, kdo je bila Ivana Orleanska in kakšno vlogo je odigrala v stoletni vojni - pozno srednjeveškem konfliktu med Anglijo in Francijo, ki je trajal 116 let, od 1337 do 1453 leta. Zanimalo nas je ali je res francosko zmago v stoletni vojni proti Angležem priborila Ivana Orleanska. Želeli smo raziskati, kako in na kakšen način je prispevala h konstruiranju francoske nacionalne identitete in ali se jo danes kot francosko nacionalno ikono ohranja ali celo politično zlorablja.

KLJUČNE BESEDE: Ivana Orleanska, francoska nacionalna identiteta

ABSTRACT

National identity in France is based on common history and myths. A very positive heroine had a crucial role in creating French history. Her name was Joan of Arc. Joan of Arc, nicknamed "The Maid of Orléans" is considered a heroine of France in the 15th century. In short period Joan made a huge contribution to the history of France. She presents the twist in favour of the Valois Dynasty and she arose national awareness. She is portrayed as a witch and on the other hand as a saint. There have been many legends told about her in that time already.

Joan of Arc influenced on building French national identity. She helped to build a strong nation and France as a country that we all know today. Many events in Europe and around the world could have turned otherwise if there hadn't been for France.

In this research paper we would like to present this French icon to our generation – Joan of Arc, a person almost nobody at our age has known before. This paper represents the true meaning of Joan of Arc, the seal she has left on French people's lives.

We researched Joan of Arc's role in the Hundred Years' War – the conflict between England and France that lasted for 116 years, from 1337 to 1453. We wanted to find out if Joan of Arc really won the war against the English. How did she contribute to the growth of French national identity? Is she a national icon or is she just politically abused?

KEY WORDS: Joan of Arc, French national identity

1 UVOD

Francija je tipičen primer vzpona nacionalne države, kjer je država obstajala pred narodom. Zaradi tega si je bilo potrebno izmisliti/izumiti občutek nacionalne identitete za izumljeno skupnost ljudi. Le-ti so imeli le malo skupnega; na eni strani jih je povezoval skupen politični okvir, na drugi strani pa niso govorili niti istega jezika.

Pri konstruiranju francoske nacionalne identitete so imeli zelo pomembno vlogo pozitivni junaki/heroji francoske zgodovine. Le-ti so bili »priklicani« iz preteklosti, da bi pomagali pri osnovanju identifikacije z eno, enotno, večno Francijo. Pri tem je imela pomembno vlogo francoska junakinja 15. stoletja - Ivana Orleanska, poznana tudi kot Devica Orleanska, pravega imena Jeanne D'Arc. Pojavi se v stoletni vojni, ki velja za najdaljšo vojno v zgodovini človeštva. Do 30. let 15. stoletja je bila vojna sreča v stoletni vojni na strani Angležev, potem pa v prid Francozom. Potek vojne se je zaradi vizionarke Ivane Orleanske drastično spremenil v korist Francije. Ne samo, da je Francija zaradi Ivane dosegala veliko vojaških zmag, dosegla je tudi veliko moralno zmago, ki je vodila še k večjim stvarjem.

Francoska nacionalna ikona - Ivana Orleanska je najini generaciji neznanka, saj o njen učbeniki skorajda ne pišejo, zato jo želimo približati naši generaciji. Želimo predstaviti pomen Ivane Orleanske, ki ga je pustila ter kakšen pečat je pustila v vsakdanjem življenju Francozov.

V raziskovalni nalogi želimo raziskati, kdo je bila Ivana Orleanska in kakšno vlogo je odigrala v stoletni vojni - pozno srednjeveškem konfliktu med Anglijo in Francijo, ki je trajal 116 let, od 1337 do 1453 leta. Zanimalo nas je ali je res francosko zmago v stoletni vojni proti Angležem priborila Ivana Orleanska. Želeli smo raziskati, kako in na kakšen način je prispevala h konstruiranju francoske nacionalne identitete in ali se jo danes kot francosko nacionalno ikono ohranja ali celo politično zlorablja.

V raziskovanje in iskanje informacij o Ivani Orleanski smo se podali nevedni, brez kakršnegakoli predznanja. Kar hitro po začetku raziskovanja smo naleteli na ključno težavo – literaturo in informacije, so bile večinoma v tujih jezikih. Uporabljali smo predvsem opisno metodo. Pregledali smo različno zgodovinsko literaturo in podatke na svetovnem spletu. Pri delu smo imeli nekatere težave, vendar smo jih s pomočjo mentorja odpravili.

Predvidevali smo, da bomo v raziskovalni nalogi ugotovili:

- francosko zmago v stoletni vojni proti Angležem je priborila Ivana Orleanska;
- mit o Ivani Orleanski, ki je vplival na konstruiranje francoske nacionalne identitete, je ohranjal in utrjeval kulturno povezanost in homogenost francoskega naroda;
- Ivano Orleansko, francosko nacionalno ikono, francoska politika ohranja in celo politično zlorablja.

Ker Francija predstavlja tipičen primer vzpona nacionalne države, kjer je država obstajala pred narodom, smo se v prvem delu raziskovalne naloge spraševali o vprašanju izvora. Namreč Francozi verjamejo v božjo poreklo oz. »izbranost« svojega naroda. Od konca 15. stoletja so se pričeli maloštevilni učenjaki spraševati o poreklu Francozov. Možnosti so bile tri, in sicer: Franki, Galci oz. Kelti ter tretja Rimljani. Vsaka od naštetih identitet je bila pri konstrukciji francoske nacionalne tradicije pomembna v različnih obdobjih s strani različnih družbenih skupin, frakcij in razredov.

Ker se je nacionalna identiteta v Franciji izoblikovala z naslanjanjem na skupno zgodovino in skupne mite, smo v drugem delu raziskovalne naloge, podrobneje predstavili Ivano Orleansko, ki je vplivala tudi na to, da je Francija izoblikovala svojo nacionalno identiteto. Pomagala je oblikovati velik narod ter Francijo kot državo, postavila do te mere, kakršno poznamo še dandanes.

V tretjem delu smo raziskali, kakšen pečat je francoska nacionalna ikona, Ivana Orleanska, pustila v vsakdanjem življenju Francozov. Raziskali smo tudi, ali jo francoska politika ohranja in celo politično zlorablja.

2 VPRAŠANJE IZVORA

Ali je pravilno, če trdimo, da bi naj francoski narod obstajal vse od poglavarja galskega plemena - Vercingetoriksa? S to osebo naj bi se zgodilo prvo dejanje francoske zgodovine. (Hagen, 2003). Toda tedaj ni šlo za narod, kakršnega lahko zasledimo danes, saj so francoski narod do francoske revolucije sestavljali narodnostno nepovezani posamezniki, ki so se identificirali skozi odnos s svojim kraljem (Patrick, 2005).

Francozi verjamejo v božjo poreklo oz. »izbranost« svojega naroda. Nastal bi naj z maziljenjem njihovega utemeljitelja, »očeta francoske nacije« Klodvika I. Merovinga, ki naj bi priletel naravnost iz nebes (Velikonja, 1996). Prav tako verjamejo tudi v razne pozitivne junake, zlate dobe; zgodovina Francije je namreč zbirka slavnih dogodkov in zmag proti nasprotnikom, kar jo naredi »heroično«. Vse to je prispevalo k izoblikovanju namišljene skupnosti Francozov.

Pestra sestava prebivalstva je bila dolgo negotova. Od konca 15. stoletja so se v malo učenih krogih pričeli spraševati o poreklu Francozov. Možnosti so bile tri: Franki, ljudstvo germanskega porekla, po katerih se dežela imenuje. Vdrli so v Galijo, ko je propadal rimski imperij, in v 5. stoletju vzpostavili merovinško dinastijo. Druga možnost so bili Galci oz. Kelti ter tretja Rimljani, ki so Galce podjarmili v 1. stoletju našega štetja (Pikalo, 1996). Vsaka od naštetih identitet je bila pri konstrukciji francoske nacionalne tradicije pomembna v različnih obdobjih s strani različnih družbenih skupin, frakcij in razredov (Patrick, 2005).

Po francoski revoluciji so se revolucionarji oprijeli galsko-rimske zgodovinske identitete, saj je ta predstavljala idealno osnovo za simbol francoske identitete, ki je bila uspešno izkoriščena skozi francosko zgodovino. Revolucionarjem je rimska identiteta predstavljala vzgled demokratične institucije antične rimske republike, galska identiteta pa je pripomogla k ustvarjanju močnega emocionalnega občutka nove etnične skupnosti. Poleg tega pa naj bi bil galski jezik izvorni človeški jezik (Patrick, 2005).

V kontekstu konstruiranja francoske nacionalne identitete so imeli zelo pomembno vlogo pozitivni junaki francoske zgodovine, heroji, ki so bili »priklicani« iz preteklosti, da bi pomagali pri osnovanju identifikacije z eno, enotno, večno Francijo. Še posebej pomembni se nam zdijo sledeči trije:

- Vercingetoriks je prvi in prav gotovo najpomembnejši prototip takega heroja, galski poglavar, ki se je boril, da bi obranil svojo domovino pred sovražniki. Umrli je za dobrobit cele Francije. Najbolj čista referenca popularnega francoskega patriotizma (Hagen, 2003).
- Drugi prototip takega heroja je Devica Orleanska, ki jo bomo predstavili tudi v naslednjih straneh. Legenda o galski junakinji je nastala med stoletno vojno. Kot Vercingetoriks ket tudi ona umrla zaradi ljubezni do svoje domovine. Bog naj bi za blaginjo Francije posegel naravnost v zgodovino. Ivani naj bi se javil »božji glas«, ki ji je ukazal, naj reši Francijo (Hagen, 2003).
- Kot zadnjega bi omenili Charlesa Martela. Patriot, ki je leta 732 pri Poitiersu ustavil arabsko invazijo v Franciji ter s tem rešil Francijo pred arabsko okupacijo (Citron, 1991).

V francoskih šolah se vse to učijo otroci, tako jih vzgajajo, da spoštujejo omenjene junake francoske zgodovine ter da se identificirajo na primer s Charlesom Martelom, s herojem, ki je zaustavil »grozne« Arabce, sovražnike Francije, ki so hoteli zasesti Galijo, torej Francijo. (Citron, 1991).

Junak Charles Martel in njegova pomembnost sta tako pomagali pri ustvarjanju iluzije o superiornosti »bele in katoliške« francoske civilizacije ter pri ustvarjanju antiarabskih, rasističnih pulzov, ki so danes prisotni v Franciji (Citron, 1991).

Ko sta je po bourbonski restavraciji vrnila Napoleona III. in francosko cesarstvo, se je vrnila tudi napetost med galsko in rimsko identiteto. Napoleon III. je svoj interes osredotočil okoli dveh

zgodovinskih oseb iz rimske zasedbe Galije: Vercingetoriksa in Julija Cezarja.

Obdobje od leta 1850 pa vse do 1914 je bilo tako zaznamovano s pravo obsedenostjo z galsko identiteto in s povečevanjem Vercingetoriksa v narodnega heroja. Po njem so poimenovali mnoge ulice, Galci so postali vse pogostejša tema v francoski literaturi in umetnosti. V tem času, ko je postalo množično izobraževanje norma, je tudi zgodovina postala obvezen predmet v francoskih osnovnih šolah (Citron, 1991). Še danes francoske otroke v šolah učijo zelo poenostavljeno zgodovino, npr. »Nekoč se je naša dežela imenovala Galija in njeni prebivalci so bili Galci. Pred 2000 leti je bila Francija torej Galija. Čez čas pa so deželo preimenovali v Francijo...« (Citron, 1991, str. 218).

Nacionalna identiteta v Franciji je bila izumljena in kasneje izdelana s pomočjo centralizacije oblasti, skupnega jezika, enotnega šolskega izobraževalnega sistema, z naslanjanjem na skupno zgodovino in skupne mite.

3 IVANA ORLEANSKA

Kot smo že omenili se je nacionalna identiteta v Franciji izoblikovala z naslanjanjem na skupno zgodovino in skupne mite. Pri tem je imela pomembno vlogo pozitivna junakinja francoske zgodovine – Ivana Orleanska. Ivana Orleanska, poznana tudi kot Devica Orleanska, pravega imena Jeanne D'Arc, je francoska junakinja XV. stoletja. V kratkem obdobju se je Ivana Orleanska zapisala v zgodovino. Predstavljala je preobrat v korist dinastije Valois, saj je prebudila francosko nacionalno zavest. Z ene strani so jo prikazovali kot čarovnico, z druge strani kot svetnico. Njen lik je stoletja inspiriral mnoge književnike, likovne umetnike in glasbenike. Že v času njenega življenja so bile o njej ustvarjene mnoge legende. Ivana Orleanska je vplivala tudi na to, da je Francija izoblikovala svojo nacionalno identiteto. Pomagala je oblikovati velik narod ter Francijo kot državo, postavila do te mere, kakršno poznamo še dandanes. Brez močne Francije bi verjetno tudi kasnejši zgodovinski dogodki, ki so se zgodili v Evropi in drugod po svetu, bili povsem drugačni. No, kdo je v resnici bila Ivana Orleanska in kakšno vlogo je odigrala?

V času Ivane Orleanske je bila obnovljena vojna med Francozi in Angleži. Leta 1413 je na angleški prestol stopil Henrik V. Lancaster, s katerim se je začelo obdobje dinamične stoletne vojne. V veliki bitki pri Azincourtu je bila francoska vojska poražena, in Angleži so zavzeli celoten sever Francije in Pariz. (Caroentier, Lebrun, 1999). Zraven tega je tudi burgundski vojvoda postal zaveznik Angležev, kar je predstavljalo težek udarec že tako oslabljeni Franciji Prav tako je leta 1420 podpisana pogodba v Troyesu s katero je bilo odločeno, da se bo Henrik V. oženil s Katarino, hčerko Karla VI. in po njegovi smrti prevzel francosko krono (Gračanin, 2001). Ko sta leta 1422 umrla Henrik V. in Karel VI. se je situacija zakomplicirala. Nasproti sta si tedaj stala na angleški strani desetmesečni sin Henrika V. in Katarine, Henrik VI., na francoski strani pa edini preživeli sin Karla VI., bodoči Karel VII., imenovan »dauphin« (prestolonaslednik). Ozemlje severno od Loire je bilo v rokah angleškega regenta Johna Bedforda. Le nekaj utrjenih krajev je na tistem področju ostalo zvestih dauphinu, med njimi Orleans, ki je obvladoval najpomembnejši most čez Loire: zato je bilo za Angleže izredno pomembno, da ga osvoje. Njihov najslavnejši poveljnik Tomaž Montague, grof Salesbury, je 12. oktobra 1428 začel oblegati mesto. Položaj za Francoze je bil obupen. Med prebivalstvom je vladala najhujša beda in pomanjkanje denarja. Francija je bila prizadeta od vojne, kuge, lakote in notranjih nemirov, ljudje so bili popolnoma izgubljeni (Caroentier, Lebrun, 1999). V tej brezizhodni situaciji se je pojavila Ivana Orleanska. Junakinja, ki se je predstavila kot božji poslanik in je s pomočjo hrabrih vojakov uspela pregnati Angleže iz Francije, Karla VII. pa popeljala na kronanje v Reims.

Življenje ljudi v obdobju stoletne vojne je bilo neprestano ogroženo od stalnih nevarnosti. Vojaki, ki so se bojevali v vojni, so ubijali, ropali in izsiljevali ljudi. Pogoji za življenje bili neizmerno težki. Dnevi brez premoga so bili vse hladnejši, zime vse bolj ostre, bolezni so opustošile prebivalstvo brez milosti. Kuga je znala pobiti prebivalce mnogih kraljestev. Veliki zgodovinar Huizing je v svoji knjigi Jesen srednjega veka zapisal, da so vsi ti pogoji in okoliščine skupaj s tisočletno tradicijo verovanja in povezanosti s krščansko tradicijo, označile vso prebivalstvo kot melanholično in senzibilno. Ljudje so lahko le v Bogu in v njegovih svetnikih našli pravico od nepravčnosti in ogabnosti življenja. V času Ivane Orleanske je bilo vse drugače. Krščanska religija je nudila možnost bega od tedanje življenjske stvarnosti. Prebivalstvo srednjega veka je, kot pravi Hauizing, zaradi strahov s katerim so bili neprestano soočeni, živelo v atmosferi mistike v katerem so neprestano menjavali nebesa in pekel. Vse to pa moramo upoštevati, če želimo razumeti pojav in poslanstvo Ivane Orleanske (Kröning, 1989).

Ivana Orleanska je bila rojena najverjetneje leta 1412¹ v vasi Domremy na vzhodu Francije. (Ivičević-Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007). Zelo malo se ve o njenem otroštvu in mladosti. Po pričevanju domačega župnika je bila pobožna, dobro vzgojena, bogoboječa, skromna, preprosta in sramežljiva. Kot vsa vaška dekleta je opravljala razna hišna opravila, odlikovala se je zlasti v preji, in pasla živino

¹ Ivana Orleanska je bila rojena okoli leta 1410 ali celo leta 1412. Točni datum se ne ve, za osnovo lahko vzamemo le izjavi obeh sodnih procesov. Ivana je bila prvega dneva sojenja v Rouenu, vprašana po svojih letih. Izjavila je, da je nedavno dopolnila 19 let, ampak že v naslednjem sojenju je trdila, da ne ve koliko je stara (Kröning, 1989).

svojega očeta. Preživljala je torej mladost kakor mnogo drugih deklet, vendar z nekaterimi posebnostmi (Leskovar, 2000). Po izjavah prič na sojenju se Ivana Orleanska kot otrok ni razlikovala od ostalih otrok, izjemoma se je od ostalih razlikovala le po pretirani pobožnosti. Po besedah nekaterih zgodovinarjev je Ivana živela v skromni, spet drugi trdijo, da v bogati družini. Je pa jasno, da je njen oče Jacques d'Arc bil vaški knez, zaradi česar je njena družina vseeno dobro živela. Ivana je imela tri brate in eno sestro, o katerih se ne ve veliko. Ve se samo, da sta brata Jean in Pierre kasneje spremljala Ivano po Franciji (Kröning, 1989). Legende prikazujejo Ivano kot preprosto pastirico, čeprav je Ivana na sojenju trdila, da nikoli ni čuvala ovac. Ta legenda, se je verjetno izoblikovala zaradi tega, ker so sodniki v Rouenu hoteli prav s to zgodbo o pastirici dokazati, da je bila Ivana čarovnica, saj se je v njenem obdobju verjelo, da so se pastirji pogosto družili z hudobnimi duhovi (Kröning, 1989).

22. julija 1424 so angleški vojni plačanci napadli Ivanovo vas, Domrémy. Vas so oropali in požgali. Ivana je po tem dogodku, stara je bila 13 let, prvič slišala glasove, ki so jo opominjali k zglednemu življenju in k čim pogostejšemu obisku cerkve in narekovali, da naj osvobodi Francijo in da naj popelje kralja na kronanje v Reims (Kröning, 1989). Ko ga je zaslišala tretjič, je v njem spoznala glas nadangela Mihaela. Tedaj je obljubila vedno devišstvo in v skladu s to obljubo odklonila snubca. Le-ta jo je celo tožil pred sodiščem v Toulou, češ da mu je obljubila, da bo z njim sklenila zakon, a to obljubo prelomila, kar je tedaj veljalo za kaznivo dejanje, vendar jo je sodišče oprostilo (Leskovar, 2000).

O Ivanovih glasovih največ izvemo iz njenih izjav na sojenju v Rouenu.

Magister Beaupère: »Kdaj ste prvič slišali glasove?«

Ivana: »Ko mi je bilo 13 let, sem zaslišala glas, ki je bil poslan od Boga. Prvič sem se zelo prestrašila. Glas sem slišala opoldne; bilo je poletje, na vrtu mojega očeta. Dan pred tem sem se postila. Glas sem zaslišala z desne strani, s strani cerkve.«

Beaupère: »Ali se vam pokaže svetloba, ko zaslišite glas?«

Ivana: »Skoraj vedno ga spremlja velika svetloba. Ta svetloba prihaja iz iste strani, od koder se sliši glas. Tam se pogosto pokaže svetla sled.«

Beaupère: »Kako ste lahko videli svetlobo, če je prihajalo s strani?«

Ivana: (Ne sliši vprašanja). »In če bi bila v gozdu, bi slišala ta glas.«

Beaupère: »Kakšen se vam je zdel ta glas?«

Ivana: »Zdel se mi je vzvišen. Verjamem, da je prihajal od Boga. Ko me je tretjič poklical, sem vedela, da je to glas angela. Glas me je vedno dobro vodil in vedno sem ga razumela.«

Beaupère: »Kaj vam je glas svetoval za rešitev vaše duše?«

Ivana: »Da naj bom zgledna, da naj hodim v cerkev. Rekel mi je, da je potrebno, da jaz, Ivana, grem v Francijo. Dva do tri krat na teden mi je glas govoril, da jaz, Ivana, morem iti v Francijo in to tako, da moj oče ne bo vedel o mojem odhodu. Glas mi je govoril, da grem v Francijo, nič več nisem mogla ostati, kje sem bila« (Kröning, 1989, str. 26).

Do današnjega dne se je na veliko uganjalo o fenomenu glasov. Zgodovinarji, ki so močno povezani s cerkvijo in religijo, verjamejo – kakor sama Ivana – da so ti glasovi in vizije, res prihajali od Boga in njegovih svetnikov, medtem ko so ostali zgodovinarji trdili, da so to patološke in halucinirane motnje. Jacques Cordier, ki je napisal biografijo o Ivani Orleanski, zastopa slednje mišljenje. Svoje teorijo podkrepi s spoznanjem moderne medicine in psihologije vere. Zagotovo je to samo vprašanje razumevanja sveta, in mogoče je celo dobro, da se skrivnost Ivane, nikoli ne bo povsem razjasnilo. Ivana je zavzeto verovala v glasove angelov in svetnikov, ki so jo učili in ji dajali nasvete (Kröning, 1989).

V letu 1429 je Ivana čedalje pogosteje slišala nadangelov glas: večkrat na teden jo je opominjal, naj gre v Francijo in jo osvobodi Angležev. Končno je Ivana ubogala. Najprej je odšla k svojemu stricu Durandu Laxartu v Bury le Petit; spremil jo je v Vaucouleurs k poveljniku Robertu Baudricourt² - kakor ji je bil naročil angel. Govorila mu je o svoji življenjski misiji in da se želi sestati s kraljem v Chinonu. Baudricourt se je trdovratno upiral, da bi jo poslal k dauphinu. Končno sta Ivanino zahtevo slišala kraljev hlevar Bertrand de Poulengy in Jean de Novellompont; peljala sta jo v Chinon, kamor so dospeli februarja 1429 (Leskovar, 2000).

² Kapetan Robert de Baudricourt je bil verni poveljnik francoskega kralja.

23. februarja 1429 je Ivana Orleanska, preoblečenega v moškega, prispela na Karlov dvor . (Ivičević-Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007). Karla VII., ki ni več vedel, ali je prestolonaslednik ali ne, nagovori z naslednjimi besedami: »Plemeniti prestolonaslednik, ime mi je Ivana Devica in nebeški Kralj me pošilja, da osvobodim Orléans in te popeljem v Reims, kjer boš kronan in maziljen. Po Gospodovem nalogu izjavljam, da si ti kraljev sin in pravnomočni dedič Francije.« (Bernanos, 1991, str. 35)

Slika 1: Ivana Orleanska

(Vir: <http://enchanted sleeper.tumblr.com/image/81724458732>, 14. 12.2015)

Ko je prispela v Chinon, jo je kralj čez nekaj časa tudi sprejel. Po legendi naj bi se ob sprejetju Ivane kralj skrnil za svoje ljudi, da bi jo preizkusil. Eden od vitezov je zavzel kraljevo mesto, Ivana pa naj bi med vsemi prepoznala kralja (Kovačič, 1939). Za to legendo ne obstajajo nobeni dokazi. Po vsej verjetnosti je kraljevi dvor to zgodbo širil iz propagandnih razlogov. Prav tako obstaja zgodba, da je Ivana govorila s Karlom na štiri oči, in da mu je med pogovorom pokazala nek božji znak. Na podlagi tega znaka pa ji je Karel začel verjeti in zaupal čete. Čeprav so nekateri zgodovinarji potrdili obstoj te zgodbe, Ivana ni priznala, da mu je pokazala božji znak (Leskovar, 2000). Resnica je, da ji kralj in njegovi svetovalci sprva niso verjeli. Zato je bila poslana na drugo izpraševanje v Poitiers, da bi odkrili njene prave namere. Ivanino pripovedovanje o njenem božjem poslanstvu je sicer napravilo velik vtis na dauphina, vendar ji je zaupal šele tedaj, ko so predstavniki poitierske univerze potrdili, da je pravoverna katoličanka, in ko sta se dvorni dami njegove tašče s telesno preiskavo prepričali, da je devica (Leskovar, 2000). Predstavniki poitierske univerze so ji dali zeleno luč. Ivana je enemu kraljevskemu služabniku narekovala pismo, namenjeno angleškemu kralju, v katerem ga poziva, da vrne vsa osvojena in podedovana ozemlja v Franciji, če ne, da jih bo pregnala (Kovačič, 1939). Ivana je dobila potrebno opremo, in po njenih napotkih sta bili narejeni zastava in prapor. Zastava bele barve je simbolizirala njeno devičnost, na zastavi so bili upodobljeni Kristus in dva angela z lilijami. Ko so jo sodniki na sojenju vprašali, zakaj je nosila zastavo, ko je šla v bitko, je odgovorila, da jo je nosila, da ne bi rabila ubijati (Kovačič, 1939). Iz tega je razvidno, da se je umikala meču, zagotovo pa ne moremo predvideti, ali ga je v žaru borbe tudi uporabila.

Medtem ko so v Poitiersu preskušali Ivano, se je položaj v Orleansu vidno zaostрил. Angleži so 24. oktobra 1428 zasedli most čez Loire in popolnoma obkolili mesto, ki bi se jim moralo slej ko prej zaradi lakote predati. Zaman so se obrnili prebivalci na burgundskega vojvoda Filipa Dobrega ter ga v imenu svojega fevdnega gospoda Karla Orleanskega, ki je bil ujet v bitki pri Azincourtu, prosili pomoči (Leskovar, 2000). Ivana Orleanska je kralja nagovarjala, da ji naj prepusti poveljstvo vojske, ki bo odgovorno za obrambo Orléansa, mesta, ki je bilo že več mesecev pod močnim obleganjem Angležev in ki bi vsak trenutek lahko padel (Ivičević-Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007). Ne francoski poveljniki, ne kralj, niso niti pomislili, da bi prepustili poveljstvo eni preprosti kmečki ženski. Odločeno je bilo, da Ivana gre z eno četo v Blois, ki je bila zadolžena za hrano. Z njo je bil nadškof Reimsa, zato je bila njena vloga bolj religiozna, in ne vojne narave (Kröning, 1989).

Ko so srečno prispeli v Blois so z zbrano vojsko krenili proti Orléansu. Prebivalstvo jih je nestrpno pričakovalo, saj so imeli veliko pomanjkanje vojakov, opreme in hrane. Angleška vojska je skušala

prestreči pošiljko, ampak se je Ivana s svojimi ljudmi uspešno obranila (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003). Položaj je bil brezupen in meščani so s silnim olajšanjem in z velikim zaupanjem sprejeli Ivano, ko je 29. aprila 1429 prispela v mesto (Leskovar, 2000). Orléans je bilo pomembno mesto, predvsem zaradi svojega položaja tudi zaradi tega, ker je bil duhovni center (Leskovar, 2000). Obramba mesta je bila prepuščena grofu Bastardu, kraljevemu sorodniku, ki je bil eden izmed najboljših poveljnikov tistega časa. Ko je Ivana prispela v mesto, je rekla grofu Bastardu: *»Prinašam vam boljšo pomoč, ki jo še noben poveljnik ali mesto ni dobilo: pomoč Kralja v nebesih!«* (Kröning, 1989, str. 35).

In kakšno vlogo je Ivana odigrala v obrambi mesta? Bastard in njegovi poveljniki niso nikoli resno razmišljali o tem, da bi Ivana sodelovala v borbi, na njo niso niti računali. Ivana je morala s svojo prisotnostjo spodbujati prebivalstvo in mu povzdigovati maralo. Njena volja in hkrati tudi upornost so jo privedli pred zidove trdnjave Bastille Saint-Loup. Kljub nezaupanju so oboroženi poveljniki in vojska sledili Ivanovi poti proti čvrstemu delu angleške trdnjave. 4. maja 1429 se zgodi čudež. Hitro so pobili in ranili vse Angleže, trdnjava je bila uničena in požgana (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003). To je bil senzacionalen uspeh, bil je uspeh, ki je Francoze pripravil do odločnejše borbe zoper sovražnika.

5. maja 1429, na Gospodov vnebohod, je prepovedala vsako bojevanje. Vojaki so se morali spovedati. Naslednji dan, 6. maja 1429, se je navsezgodaj spovedala in se udeležila božje službe, nato pa proti poveljnikovi volji zdrvela v napad; ta je trajal ves dan do poznega večera. Z naskokom je zavzela Avguštinovo trdnjavo, pomembno strateško postojanko, ki je varovala most čez Loire, in bastijo Saint Jean le Blanc. 7. maja 1429 je padla še bastija Tourelle. Ivana je kot prva naslonila na njeno obzidje napadalno lestev. V nedeljo, 8. maja 1429, sta si stali nasproti obe vojski v popolnem bojnem redu več kot eno uro, kajti Ivana je svojim vojakom prepovedala, da bi na Gospodov dan kot prvi začeli napadati. Končno so se Angleži brez boja umaknili in opustili obleganje (Leskovar, 2000). Predvideva se, da je Ivana z vojsko v treh bitkah pobila okoli sedem ali osem tisoč angleških vojakov (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003). Ivana je odigrala pomembno vlogo v bojih, saj je s svojo prisotnostjo in hrabrostjo, dala veliko moralno spodbudo francoski vojski. Njena slava je zasenčila vse ostale poveljnike, in ljudje so jo od takrat začeli imenovati Ivana Orleanska. Njena bela zastava, ki je vihrala v prvi vrsti bojne linije, je postala simbol osvoboditve Orléansa. Že takrat so se o njej začele širiti razne legende. Vendar to ni nič neobičajnega, saj je ljudem v zelo kratkem času prinesla vero, optimizem in veliko željo po osvoboditvi domovine, zavlдалo je nepopisno navdušenje.

Prav zaradi njenega velikega vpliva na ljudi, je celotno Francijo zajel val navdušenja in patriotizma. V juniju, leta 1429 so bili mobilizirani vsi moški, ki so bili sposobni poprijeti za orožje. Francoski načrt je bil, da ponovno začnejo z osvajanjem ozemelj severno od Loire (Kröning, 1989). Ko se je razširila vest, da Angleži prihajajo iz smeri Pariza, da se spopadejo z Francozi, so francoski maršali de Boussac, La Hire, Pothon in drugi poveljniki šli v izvidnico. Glavnina francoske vojske pa jim je pod poveljstvom vojvode d'Alencon sledila (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003). Pri vasi Patay so Francozi ujeli neprijatelje *»na spanju«* in Francozi so prišli do nove zmage. V bitki pri Patayu so Francozi sijajno premagali Angleže: padli so samo trije Francozi, med Angleži pa je bilo okoli 2000 mrtvih. Ne ve se, ali se je Ivana borila, vsekakor pa je bila zraven vojakov, jih bodrila in spodbujala k borbi (Ivičević- Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007).

Dan po veliki bitki se je položaj Francozov nemudoma spremenil. Angleška vojska je bila uničena, Francozi pa v zelo ugodni situaciji. Lahko bi šli direktno nad Pariz in sovražnikom zadali končni udarec, vendar je kraljevi svetovalec Le Tremoilleu svetoval Karlu VII., da naj vseeno počaka, ker je upal, da bo z Burgundci sklenil mirovni sporazum (Kröning, 1989). Zato je sledilo osvobajanje okupiranega ozemlja vse do Reimsa. Vsa mesta ob poti, z edino izjemo Troyesa, so se predala brez boja (Leskovar, 2000). 17. julija 1429 so prispeli v Reims. Prestrašen gospodar Reimsa, zaveznik Burgundije in Angležev, je predal ključke mesta francoskemu kralju. Še istega dne je nadškof kronal in mazilil dauphina za francoskega kralja. Po kronanju je Ivana solzna pokleknila k njegovim nogam, rekoč: *»Plemeniti kralj! Zdaj se je izpolnila volja Boga, na čigar ukaz sem osvobodila Orleans in vas peljala k svetemu maziljenju v to mesto Reims in tako dokazala, da ste pravi kralj, ki mu mora pripadati božje kraljestvo.«* (Leskovar, 2000, str. 18). Za nagrado je Ivana izprosila od kralja, da je prebivalce Domremyja oprostil vseh davkov. Ta privilegij je ostal v veljavi vse do revolucije leta

1789. Tudi kralj ni skoparil s priznanjem Ivani: njej in njeni družini je podelil plemiški naslov, ki je bil deden za moške in ženske (Leskovar, 2000).

Reims pomeni vrhunec Ivaninih uspehov. Poslej je potek dogodkov zdrsnil iz njenih rok. Kraljeva volja se ni več uklanjala njeni. Ivana Orleanska je po kronanju Karla VII. postala lutka v igri velikih. Mnogi zgodovinarji trdijo, da je bil glavni razlog zavist in zloba kraljevih svetovalcev, ki so se bali njenega vpliva na Karla VII. (Kröning, 1989). Po kronanju je Karel VII. s pomočjo svojih svetovalcev začel voditi lastno politiko. Oba sta sicer želela mir, toda Ivana je vedela, da je trden in zanesljiv mir mogoče doseči le s pogumom na bojnem polju. Zato je bil njen cilj Pariz. Kralj se je pod vplivom svojega ljubljenca ter reimskega nadškofa Ivani za hrbtom odločil za diplomatsko potezo, ki je godila njegovi prirojeni pasivnosti. Reimski nadškof je v kraljevem imenu v Reimsu podpisal 14-dnevno premirje vpricho odposlancev angleškega zaveznika, burgundskega vojvoda Filipa Dobrega; nato 21. avgusta še v Arrasu 4-mesečno premirje. To je bilo za kralja skrajno neugodno, ker mu je onemogočilo prodiranje proti Normandiji, medtem ko je dobil Filip Dobri pravico do obrambe Pariza in pokrajino Oise. Angleži in njihovi zavezniki Burgundci so izkoristili premirje: okrepili so svoje položaje, medtem ko je kralj razpustil svojo vojsko in se umaknil proti Loiri (Leskovar, 2000).

Obupana nad kraljevo zaslepljenostjo je Ivana, 8. septembra 1429, na lastno pest napadla Pariz, toda bila je hudo ranjena v nogo, in zato se je morala umakniti. Tukaj je doživela svoj prvi vojni neuspeh. Glede na to, da vojvoda d'Alencon ni hotel sodelovati v bitki, in kralj ni hotel zapustiti svojega sedeža v v Saint-Denisu, je izpadlo, kot da so namerno pustili, da Ivana prvič zagreši napako (Kovačič, 1939).

Po tem dogodku je Karel VII. odšel v Gein in tam razpustil vojsko. Ivana je bila ves čas s kraljem, leta pa jo je izkoriščal, zaradi lastnih političnih interesov. S pomočjo njene slave je kralj hotel pridobiti še preostale privržence v mestih, ki še se mu niso podredili (Kröning, 1989).

Medtem je prišlo do nesoglasij med Burgundijci in Karlom VII. Po sporazumu, ki so ga podpisali, bi moralo mesto Compiègne preiti v vojvodinove roke. Ker to ni bilo izvedeno, je vojvoda Burgundijcev naročil, da se mesto zavzame požgana (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003). Francoska vojska je bila takoj mobilizirana, in 23. maja 1430, je francoska vojska skupaj z Ivano napadla Compiègne. Čez nekaj časa so se Francozi morali umakniti, saj so Burgundcem začele prihajati okrepitev. Burgundci so nenadno napadli, pobili vse Francoze Ivano pa ujeli (Ivičević- Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007).

Ta dogodek je povzročil veliko potrtoost pri Francozih in prav tolikšno veselje pri Angležih. Burgundski vojvoda je dal ujetnico Ivanu Luksemburškemu, grofu Lignyju, ki jo je poslal v grad Beaulieu. Ivana je skušala pobegniti: skočila je s stolpa, a se pri tem močno poškodovala. Na nasvet sv. Katarine se je spovedala, prosila Boga odpuščanja in se vdala v svojo usodo (Leskovar, 2000).

Ko so Angleži 25. maja v Parizu zvedeli, da je Ivana ujeta, niso varčevali ne s časom ne z denarjem, samo da bi jo dobili v svoje roke. Po posredovanju rektorja pariške univerze in škofa v Beauvaisu Pierra Cauchona so ponudili njenemu ječarju 10.000 frankov odkupnine. Nasprotno pa francoski kralj Karel VII., ki bi jo moral varovati, ni ničesar storil za njeno rešitev. Temu žalostnemu dejstvu se ni čuditi, saj je bil preveč slavohlepen: po kronanju v Reimsu je dal celo kovati medalje z napisom Karel Zmagoviti. To mu je moralo celo ugajati, da je bila odstranjena oseba, ki bi ji moral biti hvaležen za krono in kraljestvo. Tudi v njegovi bližnji okolici ni manjkalo nevoščljivcev, ki so se veselili Ivanine nesreče: med njimi je bil predvsem nadškof reimski, ki je podpisal izdajalsko premirje v Arrasu. V svojem pastirskem pismu pravi takole: »*Bog je dopustil, da so Ivano ujeli, ker je bila ošabna, nosila bogato oblačilo in se ni držala njegovih naročil, marveč ravnala po svoji volji.*« (Leskovar, 2000, str. 20) Tako se je Pierru Cauchonu posrečilo spraviti Ivano v Rouen, kamor so jo, 23. decembra 1430, v mraku privedli ter jo izročili angleškemu ječarju na gradu Bouvreuil (Kröning, 1989).

S posebnim odlokom je kralj Henrik VI., 3. januarja 1431, ukazal škofu Pierru Cauchonu, naj obtoži Ivano krivoverstva in čarovništva; hkrati pa izrecno izjavil, da jo bo vzel k sebi v primeru, da ji ne bi dokazali krivoverstva in drugih očitkov, ki zadevajo vero. Ta kraljeva izjava nedvoumno izpričuje, kako nepoštena je bila vsa pravda. Ivano so načelno obdolžili krivoverstva, dasi je bila v resnici vojna ujetnica, njena usoda pa izključno odvisna samo od angleškega kralja. Da je kazenski postopek imel politični značaj, je dokazala poznejša rehabilitacijska razprava: tedaj so se namreč razvezali jeziki (Leskovar, 2000). Rouen je bil takrat po tridesetih letih angleške zasedbe osvobojen in vsi zaslišanci

so si bili enaki v tej točki. Vsi so potrdili izpoved dominikanca Isamberta de la Pierra iz samostana sv. Jakoba v Rouenu: »Nekatere od onih, ki so sodelovali pri procesu, je gnala njihova pristranskost, kot npr. škofa iz Beauvaisa. Nekateri, kot npr. angleški doktorji in magistri, so bili pod vplivom svoje maščevalnosti. Druge spet, npr. doktorja iz Pariza, je zvalil dobiček. Drugi, kot inkvizitorjev namestnik, so ravnali iz strahu. Vse pa se je zgodilo na pobudo angleškega kralja in kardinala Winchestra, grofa Warwicka, ki sta krila stroške procesa.« (Leskovar, 2000, str. 21).

Tak je bil značaj razprave zoper Ivano; trajal je 5 mesecev. Ves ta čas je Ivana prebila vključena v verige in v nasprotju s predpisi v laičnih zaporih kot ženska izpostavljena nasilju ječarjev, ki se jih je le s težavo ubranila. Bila je brez zagovornika, do katerega je imela pravico po ustavi (Kröning, 1989). Vendar je po pričevanju notarjev zapisnikarjev na zvijačna vprašanja zasliševalcev odgovarjala tako ostroumno in spretno, da bi ji bil celo izveden doktor teologije težko kos. Ovrгла je vse obdolžitve. Ponovna telesna preiskava, ki jo je izvedla regentova žena vojvodinja Bedfordska - regent sam je bil skrito navzoč - je potrdila njeno nedotaknjenost. Kljub temu so jo razglasili za odpadnico, krivoverko, bogokletnico in širokoustnico, ki zasluži smrt na grmadi (Le Bel, Froissart, Monstrelet, 2003).

Vsa izmučena, zbegana in polna groze ob pogledu na pripravljeno grmado je, 23. maja 1431, pristala na to, da podpiše predloženo izjavo, češ da ji bodo potem vrnil svobodo. Podpisala je, da se odpoveduje moški obleki in ostriženim lasem. V zapisnik razprave pa so vnesli izjavo, ki se bistveno razlikuje od navedene in ki je Ivani niso prebrali. V podtaknjeni izjavi se Ivana obtožuje, da si je svoje prikazni izmislila, o njih lagala, bogokletno govorila, nosila nedostojno obleko, odpadla od vere, živela v zmoti in zagrešila strahotna krvoprelitja, čeprav v resnici ni nikdar potegnila meča, marveč je oberoč oklepala držaj svoje zastave. Izjava se konča s tem, da se Ivana odpoveduje svojim zmotam. Po tej izjavi je bila obsojena na dosmrtno ječo (Kröning, 1989).

Da bi ji onemogočili izpolnitev obveze, da ne bo več nosila moške obleke, so ji že prvi večer skrili žensko obleko; tako je morala prihodnje jutro spet obleči svoje prejšnje oblačilo. To dejstvo so spet izkoristili za obnovitev obravnave, pri kateri je Ivana po naročilu sv. Katarine preklicala svojo prejšnjo izjavo, češ da je z njo izdala Boga. Tedaj so jo razglasili za nepopoljšljivo grešnico in jo, 29. maja 1431, obsodili na smrt na grmadi (Leskovar, 2000).

30. maja 1431 so izvršili smrtno obsodbo na trgu Vieux-Marche v Rouenu. Po spovedi in obhajilu je Ivana ob spremstvu svojih šestdesetih sodnikov in velike množice meščanov nastopila svojo zadnjo pot. Ko se je povzpela na grmado, je zaprosila za razpelo.³ Angleški vojak je iz lesene palice sestavil preprost križ in ji ga podal. Pobožno ga je poljubila in stisnila k sebi, a prosila je še za pravo razpelo iz cerkve. Prinesli so ji ga in duhovnik ga ji je izročil. Od trenutka, ko je rabelj prižgal grmado, je z močnim glasom klicala Jezusa vse do tedaj, ko je izdihnila z njegovim imenom na ustnicah in s pogledom, uprtim v njegov križ (Kröning, 1989).

Slika 2: Ivana Orleanska na grmadi

(Vir: <http://0.tqn.com/d/womenshistory/1/0/y/1/2/Joan-of-Arc-19th-century.jpg>, 14. 12.2015)

³ Križ s podobo Kristusa.

Še isto popoldne je prišel njen rabelj ves skrušen v dominikanski samostan in izpovedal, da je nedvomno sežgal svetnico, kajti dekletovo drobovje in srce nikakor nista zgorela, dasi je nasul nanj žvepla in prilil olja. Nato je na ukaz Angležev ostanke vrgel v reko Seino (Leskovar, 2000).

Kljub temu, da je Francija izgubila Ivano Orleansko, je nadaljevala z delom, ki ga je Ivana začela. Francoski narod se je dalje boril v njenem duhu. Čeprav je bil Henrik VI., leta 1431, v Parizu okronan za kralja Anglije in Francije, je vojna sreča bila v veliki meri na strani Francije. Povečal se je francoski nacionalizem, tudi Filip Burgundijski se je spomnil svojih francoskih korenin in se zavezal Francozom. Tako je leta 1435 prišlo do francosko-burgundijskega miru, naslednje leto je padel Pariz (Kröning, 1989). Po francosko-burgundijskem miru so Francozi osvojili Normandijo. Angleški odpor se je na jugozahodu zlomil, ponovna osvajanja niso bila več mogoča, ker je Anglijo zajela vojna dveh rož⁴. Stoletna vojna je bila končana 1453 leta, Angleži so obdržali samo Calais. Zraven tega, sta iz te vojne Anglija in Francija, do tedaj fevdalni kraljestvi, izšli kot nacionalni državi (Ivičević- Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007).

Ko je Karel VII. dokončno premagal Angleže, je 1449 leta, odredil tako imenovani »rehabilitacijski proces«. Ta proces je imel politično ozadje, saj je s ponovnim sojenjem bilo potrebno popraviti krivico in proglašiti Angleže za glavnega krivca (Ivičević- Desnica, Noordkerk, Kuran, 2007). Trajal je 7 let in bil zelo temeljit. Vodila sta ga zaporedoma kraljeva komisija in cerkveno sodišče, vanj sta posegla dva papeža, zaslišali so 115 prič (Leskovar, 2000). 7. julija 1456 so Ivano oprostili vsakršne krivde. Ljudstvo je rabsodbo sprejelo z velikim navdušenjem, saj je svojo narodno junakinjo že davno častilo kot svetnico. Ivana je postala junakinja osvobojene Francije in simbol domoljubja.

Takoj po rehabilitacijskem procesu so ji postavili spomenik na kraju njene usmrtitve. Kralj Ludvik XI. je dal na orleanskem mostu postaviti bronast kip, ki prikazuje Karla VII. in Ivano, klečečo ob vznožju Kalvarije. Spomenik so leta 1567 hugenoti razbili, a so ga že leta 1571 spet obnovili. Ohranjen je tudi prapor z njeno podobo, ko kleči ob Zveličarjevih nogah. Najstarejša upodobitev je perorisba, ki jo je napravil sodni pisar Clement de Fauquembergue na robu registra, kjer je, 10. maja 1429, zabeležil novico o osvoboditvi Orleansa. V prejšnjem stoletju so postavili Ivanin kip v Domremyju, Orleansu in Parizu (Leskovar, 2000).

Ivanina nenavadna dejanja, zlasti njena v očeh sodobnikov čudežna zmaga pri Orleansu, so izzvala navdušenje, ki ga najbolje izraža hvalnica sodobnega pesnika Alaina Chartiera: *»O čudovita devica, vse slave, hvale in časti božje vredna! Ti si čast države, ti luč lilije, ti sij in slava ne le Galije, temveč vsega krščanstva. Troja se ponaša s Hektorjem, Grčija z Aleksandrom, Afrika s Hanibalom, Italija s Cezarjem in z vsemi rimskimi vojskovodji, Francija pa je lahko ponosna samo na to devico. Z njo se bo vedno ponašala in kar zadeva čast žena, se bo z njo lahko merila z drugimi narodi, da, lahko si bo lastila prednost pred vsemi.«* (Leskovar, 2000, str. 22).

Čez 500 let so njeno svetništvo tudi uradno potrdili: 18. aprila 1909 so Ivano razglasili za blaženo, 9. maja 1920 za svetnico. Njen god 30. maja so Francozi, 10. julija 1920, razglasili za narodni praznik, ki ga še vedno obhajajo. Ljudstvo jo časti kot angela Francije in svetnico sprave. Pij XII. jo je leta 1944 razglasil za drugo zavetnico Francije (Leskovar, 2000).

⁴ Je bila državljanska vojna v Angliji, ki se je odvijala med letoma 1455 in 1485. V njej so se bojevali pristaši hiše Lancaster, ki je imela v grbu rdečo vrtnico, in hiše York, ki je imela v grbu belo vrtnico. To je značilen spopad med starim fevdalnim slojem (Lancaster) in novim plemstvom, ki se je ukvarjalo s trgovino in je bilo blizu meščanstvu. Zmaga pa je pripadla Henriku VII., sorodniku družine Lancaster in začetniku dinastije Tudor. Henrik VII. se je naslanjal na novo plemstvo in meščane ter tako začel obdobje absolutizma v Angliji.

4 IVANA ORLEANSKA V VSAK DANJEM ŽIVLJENJU FRANCOZOV

4.1 Lik Ivane Orleanske v umetnosti

Vse do današnjih dni je Ivana Orleanska ostala pomembna osebnost v zahodni kulturi. Navdahnila ni le ljudstva, njena zgodba je postala tudi poželjiv predmet umetnosti. Tabele predstavljajo kronološki seznam umetniških del v katerih je prisoten lik Ivane Orleanske.

Tabela 1: Lik Ivane Orleanske v literarnih delih.

Leto	Naslov	Avtor
1429	»Song in Honor of Joan of Arc«	Christiane de Pizan
1450	»Story of the Siege of Orléans«	Jacques Proso
1590	»Henry VI«	William Shakespeare
1756	»The Maid of Oranges«	<u>Voltaire</u>
1801	»The Maid of Orléans«	<u>Friedrich Schiller</u>
1817	» <u>Histoire de Jeanne d'Arc</u> «	<u>Philippe-Alexandre Le Brun de Charmettes</u>
1821	»L'Orléanide«	<u>Philippe-Alexandre Le Brun de Charmettes</u>
1896	» <u>Personal Recollections of Joan of Arc</u> «	<u>Mark Twain</u>
1930	» <u>Saint Joan of the Stockyards</u> «	<u>Bertolt Brecht</u>
1935	»A Vida de Joana D'Arc«	<u>Érico Veríssimo</u>
1937	»Der Prozeß der Jeanne d'Arc zu Rouen 1431«	Anna Seghers
1946	»Joan of Lorraine«	<u>Maxwell Anderson</u>
1953	»L'Alouette«	<u>Jean Anouilh</u>
1964	» <u>The Dead Lady of Clown Town</u> «	<u>Cordwainer Smith</u>
1968	» <u>The Image of the Beast</u> «	<u>Philip José Farmer</u>
1974	»Blood Red, Sister Rose«	<u>Thomas Keneally</u>
1993	»The Second Coming of Joan of Arc«	<u>Carolyn Gage</u>
1997	»An Army of Angels«	<u>Pamela Marcantel</u>
1999	»Jeanne d'Arc«	Michel Peyramaure
2003	» <u>Monstrous Regiment</u> «	<u>Terry Pratchett</u>
2005	»Hire, or the Anger of Jeanne«	<u>Régine Deforges</u>
2006	»Rogue Angel Series«	Alex Archer
2006	»Johanna«	Felicitas Hoppe
2008	»The Magician: Secrets of the Immortal Nicholas Flamel«	Michael Scott

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Tabela 2: Lik Ivane Orleanske v gledaliških delih.

Leto	Naslov	Skladatelj	Žanr
1789	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Gaetano Andreozzi</u>	Opera
1790	» <u>Jeanne d'Arc à Orléans</u> «	<u>Rodolphe Kreutzer</u>	Operna komedija
1821	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Salvatore Viganò</u>	Balet
1821	» <u>Jeanne d'Arc à Orléans</u> «	<u>Michele Carafa</u>	Operna komedija
1825	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Giuseppe Nicolini</u>	Opera
1827	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Nicola Vaccai</u>	Opera
1830	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Giovanni Pacini</u>	Opera
1837	» <u>Joan of Arc</u> «	<u>Michael William Balfe</u>	Opera
1845	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Giuseppe Verdi</u>	Opera
1865	» <u>Jeanne d'Arc</u> «	<u>Gilbert Duprez</u>	Opera
1873– 1877	» <u>Jeanne d'Arc</u> «	Jules Barbier in <u>Charles Gounod</u>	Drama v petih dejanjih
1878	» <u>The Maid of Orleans</u> «	<u>Pyotr Ilyich Tchaikovsky</u>	Opera
1913	» <u>Giovanna d'Arco</u> ,«	<u>Marco Enrico Bossi</u>	<u>Oratorij</u>
1921	» <u>Giovanna d'Arco</u> «	<u>Alberto Pestalozza</u>	Opera
1939	» <u>Jeanne d'Arc au Bûcher</u> «	<u>Paul Claudel</u> in <u>Arthur Honegger</u>	<u>Oratorij</u>
1950	» <u>The Triumph of St. Joan</u> «	<u>Norman Dello Joio</u>	Opera
1953	» <u>Ballade des Dames du temps jadis</u> «	<u>Georges Brassens</u>	Opera
1956	» <u>Le triomphe de Jeanne</u> «	<u>Henri Tomasi</u>	Opera
1966	» <u>The Lark</u> «	<u>Leonard Bernstein</u>	Opera
1971	» <u>The Survival of St. Joan</u> «	<u>James Lineberger</u>	Rock opera
1989	» <u>Mistero e processo di Giovanna d'Arco</u> «	<u>Roberto De Simone</u>	Melodrama
1994	» <u>Voices of Light</u> «	<u>Richard Einhorn</u>	Orkestralno delo
1997	» <u>Jeanne, the Joan of Arc Musical</u> «	<u>Vincent de Tourdonnet</u>	Muzikalni teater

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Tabela 3: Lik Ivane Orleanske v slikarstvu.

Leto	Naslov	Umetnik	Slika
10. 5. 1429	/	Clément de Fauquembergue	 <p>Slika 3: Portret Jean of Arc (Vir: http://www.jeanne-darc.info/p_art_image/art.html, 12. 1. 2016)</p>
Med 1450 in 1500	»Le Champion des Dames«	Martin Lefranc	 <p>Slika 4: Le Champion des Dames (Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Joan_of_arc_miniature_graded.jpg, 12. 1. 2016)</p>
1460	»Chronique de Charles VII«	Jean Chartier	/
1484	»Vigiles du Roi Charles VII«	/	/
Pozno 15. stoletje	/	/	 <p>Slika 5: Jean of Arc (Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Joan_of_Arc_2.jpg, 12. 1. 2016)</p>

1505	/	/	 <p>Slika 6: Joan of Arc on horseback (Vir:http://en.wikipedia.org/wiki/File:Joan_of_Arc_on_horseback.png, 12. 1. 2016)</p>
1620	»Joan of Arc at Prayer«	<u>Peter Paul Rubens</u>	/
1824	»Jeanne d'Arc interrogated in prison by the cardinal of Winchester«	<u>Paul Delaroche</u>	/
1833	»Jeanne d'Arc, in the presence of Charles VII, answers questions from churchmen about her visions and revelations«	<u>Louvre, Paris</u>	/
1854	»Jeanne at the coronation of Charles VII«	<u>Jean Auguste Dominique Ingres</u>	/
1865	»Joan of Arc at Prayer«	<u>John Everett Millais</u>	/
1879	»Jeanne d'Arc«	<u>Jules Bastien-Lepage</u>	/
1886	»Jeanne in adoration before the Virgin«	<u>Marco Enrico Bossi</u>	/
1880–1890	»Jeanne d'Arc hears her voices«	<u>Eugène Carrière</u>	/
1886–1890	»Jeanne d'Arc, shepherdess «	Jules-Eugène Lenepveu	/
1886–1890	»Jeanne d'Arc in armor before Orléans«	Jules-Eugène Lenepveu	/
1886–1890	»Jeanne d'Arc in Rheims at the time of king Charles VII's coronation«	Jules-Eugène Lenepveu	/
1886–	»Jeanne at the	Jules-Eugène	/

1890	stake«	Lenepveu	
1870	» Jeanne d'Arc arriving at Orléans«	<u>Jean-Jacques Scherrer</u>	/
/	»The departure of Jeanne d'Arc«	Jean-Jacques Scherrer	/
/	»Joan of Arc at Vaucouleurs«	C. R. Walter	/

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Tabela 3: Kipi Ivane Orleanske

Leto	Umetnik	Lokacija
1852	<u>François Rude</u>	Pariz, Francija
1855	<u>Denis Foyatier</u>	<u>Orléans</u> , Francija
1874	<u>Emmanuel Frémiet</u>	<u>Philadelphia</u> , ZDA
1882	Frederic Leroux	<u>Compiègne</u> , Francija
1889	<u>Paul DuBois</u>	<u>Reims</u> , Francija
1891	Marius Mercié	<u>Domrémy-la-Pucelle</u> , Francija
1892	<u>Louis-Ernest Barrias</u>	<u>Bonsecours</u> , Francija
1899	<u>Emmanuel Frémiet</u>	<u>Paris</u> , Francija
1900	Prosper d'Épinay	<u>Reims</u> , Francija
1907	Emmanuel Frémiet	<u>State Library of Victoria</u> , <u>Australija</u>
1915	<u>Anna Hyatt Huntington</u>	<u>New York</u> , ZDA
1915	<u>Paulanship</u>	<u>Smithsonian American Art Museum</u> , ZDA
1921	/	<u>Matane</u> , <u>Quebec</u> , Kanada
1922	Paul DuBois	<u>Washington</u> , ZDA
1924	Emmanuel Frémiet	<u>Portland</u> , ZDA
1947		<u>Laval (Quebec)</u> , Kanada
/	Lanson	<u>Jargeau</u> , Francija
1972	Emmanuel Frémiet	<u>New Orleans</u> , <u>Louisiana</u> , ZDA

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Tabela 4: Lik Ivane Orleanske v filmski industriji.

Leto	Naslov	Režiser	Država
1898	»Jeanne d'Arc«	Georges Hatot	Francija
1899	»Jeanne d'Arc«	<u>George Méliès</u>	Francija
1908	»Jeanne d'Arc«	Albert Capellani	Francija
1908	»Giovanna d'Arco«	Mario Caserini	Italija
1913	»Giovanna d'Arco«	Ubaldo Maria Del	Italija

		Colle	
1917	»Joan the Woman«	<u>Cecil B. DeMille</u>	ZDA
1927	»Saint Joan«	Widgey R. Newman	ZDA
1928	» <u>The Passion of Joan of Arc</u> «	<u>Carl Theodor Dreyer</u>	Francija
1929	»The Marvelous Life of Joan of Arc«	Marco de Gastines	Francija
1935	»Das Mädchen Johanna«	Gustav Ucicky	Nemčija
1944	»De Jeanne d'Arc à Philippe Pétain«	Sacha Guitry	Francija
1948	»Joan of Arc«	<u>Victor Fleming</u>	ZDA
1954	» <u>Giovanna d'Arco al rogo</u> «	<u>Roberto Rossellini</u>	Italija
1954	»Destinies«	Jean Delannoy	Francija
1956	»Jehanne «	Robert Enrico	Francija
1957	» <u>Saint Joan</u> «	<u>Otto Preminger</u>	ZDA
1957	» <u>The Story of Mankind</u> «	Irwin Allen	ZDA
1957	»The Lark«	L'Alouette	ZDA
1958	» Saint Joan«	Siobhan McKenna	Velika Britanija
1960	»Jeanne D'Arc auf dem Scheiterhaufen«	Margot Trooger	Nemčija
1961	»Jeanne au Vitrail«	Claude Antoine	Francija
1962	» <u>Procès de Jeanne d'Arc</u> «	<u>Robert Bresson</u>	Francija
1962	»Histoire de Jeanne«	Francis Lacassin	Francija
1966	»Fall Jeanne d'Arc, Der«	<u>Paul Verhoeven</u>	Nemčija
1967	»Saint Joan«	NBC	Velika Britanija
1983	»Joan of Arc«	Gina Newson	Velika Britanija
1994	»Jeanne la Pucelle«	<u>Jacques Rivette</u>	Francija
1999	» <u>The Messenger: The Story of Joan of Arc</u> «	<u>Luc Besson</u>	ZDA
1999	»Wired Angel«	<u>Sam Wells</u>	ZDA
2011	»Jeanne«	Shahram Varza	Nemčija

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Tabela 5: Lik Ivane Orleanske v video in računalniških igrinah

Leto	Igra
1988	Joan of Arc - Siege and the Sword / Jeanne d'Arc
1992	<u>World Heroes series</u>
1995	<u>Soul Edge</u>
1999	<u>Age of Empires II: The Age of Kings</u>
2000	<u>Perfect Dark</u>
2001	<u>Civilization III</u>
2002	<u>La Pucelle: Tactics</u>

2004	<u>Wars and Warriors: Joan of Arc</u>
2006	<u>Age of Empires: The Age of Kings</u>
2006	<u>Jeanne d'Arc</u>
2007	<u>Bladestorm: The Hundred Years' War</u>
2008	<u>Atlantica Online</u>
2009	<u>Assassin's Creed II</u>
2010	<u>Bayonetta</u>

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

4.2 Lik Ivane Orleanske v vsakdanjem življenju Francozov

Ime Ivane Orleanske so si naredili tudi nekateri nogometni klubi.

Tabela 6: Ime Ivane Orleanske – nogometni klubi.

Ustanovljen leta	Nogometni klub	Država
1954	<u>Jeanne d'Arc Poiré</u>	Francija
1960	<u>Jeanne D'Arc FC Bamako</u>	Mali, Afrika
1954	<u>SS Jeanne d'Arc</u>	Otok Reunion, Afrika
1921	<u>ASC Jeanne d'Arc</u>	<u>Senegal</u> , Afrika

(Cultural depictions of Joan of Arc, 2016).

Ivano Orleansko, njen spomin in dejanja, je doslej slavilo že več francoskih znamk. Prvič leta 1929 ob 500. obletnici njene osvoboditve Orleansa, nato leta 1946 v seriji šestih znamk z motivi znamenitih zgodovinskih osebnosti (na eni od njih je prikazan tudi Karel VII.), leta 1968 v tretji seriji zgodovinskih dogodkov (znamko so v tradicionalni tehniki globokega tiska natisnili v za današnje čase nedoumljivi nakladi 6,817.000 primerkov!), leta 1979 so na znamki prikazali njej posvečen spomenik v Rouenu, lani se je 30. maja Ivana pojavila v veselejši obliki v zvežčku znamk, posvečenem tradicionalnim ljudskim praznovanjem, konec maja 2012 bo izšla znamka, posvečena letošnji obletnici (Štampl, 2012).

Slika 7: Znamke – Ivana Orleanska

(Vir: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042501737, 12. 1. 2016)

4.3 Pojav in vpliv lika Ivane Orleanske na sodobno francosko vojaško zgodovino

Lik Ivane Orleanske ni inspiriral samo književnike, likovne umetnike in glasbenike, ampak tudi francosko mornarico. V nadaljevanje bomo predstavili ladje, ki nosijo ime v čast Ivani Orleanski. Francoska oklopnica (ladja) *Jeanne d'Arc* je bila lesena bojna korveta zgrajena za francosko mornarico leta 1860. Imenovana je bila po Ivani Orleanski – rimokatoliški svetnici in junakinji v stoletni vojni. Sodelovala je pri francosko-pruski vojni v letih 1870–1871. Razstavljena je bila leta 1883 (Holmes, 2015).

Slika 8: Lesena oklepna korveta *Jeanne d'Arc* (1860)

(Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Jeanne_d'Arc_ironclad_model.jpg, 12. 1. 2016)

Naslednja, ki jo bomo predstavili je francoska križarka *Jeanne d'Arc*. Jeanne d'Arc je bila bojna križarka v francoski mornarici. Narejena je bila leta 1899. V njenem času je veljala za največjo in najmočnejšo francosko križarko. Leta 1903 je prepeljala predsednika Émila Loubeta v Alžirijo. Med prvo svetovno vojno je bila poslana v Atlantsko eskadro, kasneje v Sredozemsko eskadro. Razstavili so jo leta 1928. (Holmes, 2015).

Slika 9: Bojna križarka *Jeanne d'Arc* (1899)

(Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jeanne_d_Arc-Marius_Bar.jpg, 12. 1. 2016)

Francoska križarka Jeanne d'Arc je bila zgrajena v dveh letih v mestu Saint-Nazaire, leta 1930. V drugi svetovni vojni je sodelovala v boju proti nacistični Nemčiji. Razstavili so jo leta 1964. (Holmes, 2015).

Slika 10: Bojna križarka *Jeanne d'Arc* (1930)

(Vir: http://www.navy-pedia.org/ships/france/fr_cr_jeanne_darc2.htm, 12. 1. 2016)

Jeanne d'Arc (R97) je bila križarka za helikopterje v francoski mornarici. V času miru je bila Jeanne d'Arc (R97) uporabljena za namen pouka in usposabljanja, v nujnih primerih ali krizo tudi za bojne spopade. Nosila je lahko 10 lahkih in težkih helikopterjev in hkrati skrbela za vzletanje in pristajanje helikopterjev. Ladja se je upokojila maja 2010, razstavili pa so jo v septembru 2010 (Holmes, 2015).

Slika 11: *Bojna križarka Jeanne d'Arc (R97)*
(Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jeanne_D_Arc_2.jpg, 12. 1. 2016)

Med drugo svetovno vojno sta tudi Vichyska Francija in Francosko odporniško gibanje uporabila njeno podobo. Vichyska propaganda je bila uperjena proti Angležem s plakati, ki so prikazovali kako angleško letalstvo bombardira Rouen, nad mestom je prikazana Ivana Orleanska v plamenih, zraven pa je bil vznemirljiv napis: »Morilci se vedno vrnejo na prizorišče svojih zločinov.« (Holmes, 2015)

Slika 12: *Plakat vichyske propagande*
(Vir: http://blogs.reading.ac.uk/france-under-allied-air-attack/files/2012/03/BDIC30324_16.jpg, 12. 6. 2016)

Odporniško gibanje je poudarjalo Ivanin hraber boj proti tuji zasedbi pokrajine Lorraine, ki je padlo pod nacistično oblast. Francosko odporniško gibanje je uporabilo križ pokrajine Lorraine kot simbolno sklicevanje na Ivano Orleansko (France under Allied Air Attack, 1940-1945, 2016).

Slika 13: Zastava vlade v izgnanstvu (Charles de Gaulle's) med drugo svetovno vojno.
(Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Flag_of_Free_France_1940-1944.svg, 12. 1. 2016)

5 POLITIČNA (ZLO)RABA LIKA IVANE ORLEANSKE

Ivana Orleanska je postala verska in ideološka legenda, zlorablja jo vsi do današnjih dni. Še posebno je pri srcu rojalistom, z njo se bahajo desni ekstremisti Le Pennovega kova, nevarna je v sponah militantnega nacionalizma, ki se v sodobni Franciji širi proti temnopoltim in arabskim priseljencem.

Gibanja proti priseljencem oz. ekstremna desnica podžiga rasizem, ksenofobijo in etnocentrizem. V Franciji tako delovanje izvaja francoska desničarska stranka *Front national* (Nacionalna stranka) pod vodstvom Le Penna. Le-ta predstavlja grožnjo tako priseljencem kot demokratičnim institucijam in obstoječi demokratični ureditvi. (Likšič-Hacin, 1999). Le Pen in njegovi privrženci nasprotujejo kulturni in identitetni raznolikosti družbe. Cilj jim je družba »pravih« belih Francozov, vendar jih pri doseganju omenjene homogenosti ogrožajo imigranti. (Martiniello, 2000). Zavzemajo se za dajanje prednostne pravice »pravim« francoskim državljanom, ko gre za zaposlovanje in stanovanjsko politiko. Pri tem ne upoštevajo, da so francoski državljanji po načelu *ius soli* tudi mnogi priseljenci. V zadnjih letih desnica teži k temu, da bi odpravili koncept *ius soli*, po katerem se državljanstvo dodeljuje glede na kraj rojstva. Zavzema se za koncept *ius sanguinis*, po katerem posameznik državljanstvo dobi glede na poreklo. Septembra 1991 je na primer nekdanji francoski predsednik Valéry Giscard d'Estaing priseljevanje v Francijo označil za invazijo in pozval k substituciji *ius soil* z *ius sanguinis* kot merila za pridobitev francoskega državljanstva. Za praznik dela že desetletja romajo k njenemu kipu na trgu ob pariških Tuilerijah pripadniki nacionalne fronte. (Martiniello, 2000).

Leta 2011 je Marine Le Pen prevzela mesto predsednice Nacionalne fronte, prej jo je vodil njen oče Jean-Marie Le Pen, sicer ustanovitelj stranke. Marine Le Pen se je kot predsednica stranke večkrat na predvolilnih shodih, kampanjah, volitvah ter v medijih poistovetila z Ivano Orleansko.

Slika 14: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolini shod francoske Nacionalne fronte – 2011
(Vir: <http://www.gettyimages.com/detail/news-photo/frances-far-right-national-front-president-marine-le-pen-news-photo/113305666>, 18. 2. 2016)

Slika 15: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predsedniške volitve - 2012
(Vir: <http://www.craigwilly.info/tag/marine-le-pen/>, 18. 2. 2016)

Slika 16: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2013
(Vir: <http://theday.co.uk/international/le-pen-success-brings-fear-of-bigoted-europe>, 18. 2. 2016)

Slika 17: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2014
(Vir: <http://www.medias-presse.info/le-fn-se-separe-de-jeanne-darc-que-florian-philippot-na-jamais-aimee/50394>, 18. 2. 2016)

Slika 18: Marine Le Pen kot Ivana Orleanska: Predvolilni shod – 2015

(Vir: <http://feministing.com/2015/05/22/the-french-national-front-and-whitewashing-contemporary-france/>, 18. 2. 2016)

Francija je bila v preteklosti večkrat tarča terorističnih napadov. Lanskoletni novembrski napad v Parizu, v katerem je umrlo najmanj 130 ljudi, je bil najhujši doslej. Francijo je po pariških napadih zajel val patriotizma. Ljudje so množično razobešali francoske zastave. Veter v jadra pa je dobila tudi Nacionalna fronta voditeljice Marine Le Pen.

V prvem krogu francoskih regionalnih volitev, ki so potekale 6. 12. 2015, je Nacionalna fronta zmagala v šestih regijah, na nacionalni ravni pa osvojila 27,7 odstotka glasov. Socialisti so dobili 23,1 odstotka, republikanci pa 26,7 odstotka glasov. Po končnih izidih so desnosredinski republikanci zmagali v sedmih regijah, socialisti francoskega predsednika Francoisa Hollanda v petih, nacionalisti pa v eni. Čeprav Nacionalni fronti ni uspelo ponoviti dobrega rezultata s prvega kroga, ji priljubljenost raste. Zdaj nas ne more nič ustaviti, je kljub porazu dejala Marine Le Pen (Mevrlje, 2015).

K vzponu FN so močno prispevali teroristični napadi v Parizu pred enim mesecem, v katerih je bilo ubitih 130 ljudi. FN se zavzema za izstop Francije iz evroobmočja, zaprtje državnih mej, pogosto tudi opozarja pred islamizacijo Francije. (Mekina, 2015).

O pomenu Ivane Orleanske za Francijo je rad razglabljal bivši francoski predsednik (2007-2012) bojevitih madžarskih korenin Nicolas Sarkozy, član srednjedesničarske stranke (*Union pour un Mouvement Populaire*). Njegova gorečnost, v stilu Ivane Orleanske do Angležev v stoletni vojni (tujcev), je bila tudi začinjena z ostrimi stališči do priseljencev. Z izjavo »*Imate dovolj, mar ne? Dovolj te golazni? No, znebili se je bomo za vas. Počistili bomo s Kärcherjem (proizvajalec vodnih topov)*«, je novembra 2005 zanetil nemire po vsej državi. Slišati je bilo tudi: »*Če življenje v Franciji koga moti, lahko svobodno zapusti državo.*« (Tratnik, Leban, 2016).

Njegova vlada je, kot je dejal francoski minister za imigracijsko politiko Brice Hortefeux, vračanje (afriških) priseljencev spodbujala tudi z denarnimi nagradami. Tako so družinam z dvema otrokoma za vrnitev v domovino plačali 6.000 evrov nagrade (Vrdelja, 2016).

6 ZAKLJUČEK/SKLEP

V raziskovalni nalogi, Ivana Orleanska in francoska nacionalna identiteta, smo se najprej spraševali o poreklu Francozov. Možnosti so bile tri, in sicer Franki, Galci oz. Kelti ter tretja Rimljani. Vsaka od naštetih identitet je bila pri konstrukciji francoske nacionalne tradicije pomembna v različnih obdobjih s strani različnih družbenih skupin, frakcij in razredov.

Stoletna vojna je imela daljnosežne posledice tako v Angliji kot Franciji, zaradi vedno novih okoliščin (neznanska poraba denarja, ki se je kazala v zvišanih davčnih terjatvah; sprememba tehnike vojskovanja, ki potegne za sabo preobrazbo armadne sestave; kuga, ki povzroči družbene premike, itd.).

Z zmago se je francosko kraljestvo okrepilo. Francija je postala »nacionalno« enotna država. Francoska monarhija je kopičila koristi, ki so bile posledice zmage in z njo povezane reorganizacije oblasti. Ko je po smrti vojvode Karla Drznega (1467–1477) burgundska država razpadla, so imeli francoski kralji znova neomejeno oblast v Franciji.

Po zlomu na francoskih tleh se je Anglija znašla v večplastni krizi. To večplastno krizo lahko tudi poimenujemo državljanska vojna, tako imenovana vojna dveh rož (1455–1485) med dinastijama Lancaster in York.

Francosko in angleško kraljestvo, katerih odnosi so bili skaljeni vse od 1066, sta se odtlej razvijali vsaka po svoji poti. Anglija je bila po porazu v stoletni vojni prizadeta. Nekateri zgodovinarji celo menijo, da je bila stoletna vojna tisti združevalni faktor, tako na relaciji navadni ljudje – plemstvo kot med plemstvom samim. Že res, da je moral kralj odreagirati na francoske vdore v angleško podeželje, a je tudi ljudstvo razumelo, da je čas vojnih naporov in da je potrebno prispevati in potrpeti. Poleg tega je vojni plen Anglijo znatno obogatil, zmage pa so utrjevale kraljevo priljubljenost. Po zlomu na francoskih tleh se je Anglija znašla v večplastni krizi. To večplastno krizo lahko tudi poimenujemo državljanska vojna, tako imenovana vojna dveh rož (1455–1485) med dinastijama Lancaster in York.

Ivana Orleanska je odigrala pomembno vlogo v bojih, saj je s svojo prisotnostjo in hrabrostjo, dala veliko moralno spodbudo francoski vojski. Že takrat so se o njej začele širiti razne legende. Vendar to ni nič neobičajnega, saj je ljudem v zelo kratkem času prinesla vero, optimizem in veliko željo po osvoboditvi domovine, zavladovalo je nepopisno navdušenje. Prav zaradi njenega velikega vpliva na ljudi, je celotno Francijo zajel val navdušenja in patriotizma.

V **prvi hipotezi** smo predvidevali da, je francosko zmago v stoletni vojni proti Angležem priborila Ivana Orleanska. **Hipotezo lahko le delno potrdimo.** Dejstva, da je Ivana Orleanska s svojo prisotnostjo in hrabrostjo, dala veliko moralno spodbudo francoski vojski, ne moremo zanikati, vendar bi bilo hkrati tudi zmotno trditi, da je za zmago Francozov zaslužna le Ivana.

Ivano so usmrtili 20 let pred zadnjo bitko stoletne vojne, poleg tega pa so k dokončni zmagi pripomogli tudi drugi faktorji. Med vojno je bila Francija v prehodnem obdobju, saj je prav takrat prehajala iz srednjeveške fevdalne ureditve v moderno državo s profesionalno vojsko. Dolga obdobja med posameznimi vojnimi konflikti so Francozom omogočila, da zberejo moči in postanejo silovita in organizirana vojaška sila. Po drugi strani so Angleže pestile finančne težave, skrbele so jih domače razmere, ki so privedle do vojne rož.

Ivana je v brezvoljni francoski vojski prebudila narodno zavest in nacionalizem, vendar so vojne skupek tako kompleksnih dejavnikov, da je zmago nemogoče pripisati posamezniku s praporjem v roki.

V **drugi hipotezi** smo predvidevali, da je mit o Ivani Orleanski, ki je vplival na konstruiranje francoske nacionalne identitete, ohranjal in utrjeval kulturno povezanost in homogenost francoskega naroda. **Hipotezo smo potrdili**, saj je Devica Orleanska s svojo gorečo hrabrostjo poskrbela, da se je za vedno zapisala v francosko kot tudi v svetovno zgodovino. Navdahnila ni le ljudstva, njena zgodba kot tudi njena pojava oz. lik je postala poželjiv predmet umetnosti. Ivana je bila v umetnosti deležna velike pozornosti. Mnogi jo še danes uporabljajo za lik umetnosti.

Mit o Ivani Orleanski je ponovno oživel konec 19. stoletja. Francija je po porazu v francosko-pruski vojni, leta 1870, iskala svojo ikono in Ivano razglasila za simbol republike.

Devica Orleanska je s svojo gorečo hrabrostjo poskrbela, da se je za vedno zapisala v francosko kot tudi v svetovno zgodovino. Navdahnila ni le ljudstva, njena zgodba kot tudi njena pojava oz. lik je postala poželjiv predmet umetnosti. Ivana je bila v umetnosti deležna velike pozornosti. Mnogi jo še danes uporabljajo za lik umetnosti.

Ker je Ivana s svojo hrabrostjo znala motivirati še tako moralno strte francoske vojake, so njeno ime uporabili tudi za ladje v francoski mornarici. Prav tako sta tudi Vichyska Francija in Francosko odporniško gibanje v drugi svetovni vojni uporabila njeno podobo.

Ivana Orleanska je postala tudi verska in ideološka legenda, zlorabljajo jo vsi do današnjih dni. V **tretji hipotezi** smo predvidevali, da Ivano Orleansko, francosko nacionalno ikono, francoska politika ohranja in celo politično zlorablja. **Hipotezo smo potrdili**, saj je v francoskem političnem prostoru še posebno pri srcu rojalistom, z njo se bahajo desni ekstremisti Le Penovega kova, nevarna je v sponah militantnega nacionalizma, ki se v sodobni Franciji širi proti temnopoltim in arabskim priseljencem.

Ivana Orleanska predstavlja francoskim državljanom del njihovega vsakdanjega življenja. Ljudstvo jo časti kot angela Francije in svetnico sprave. To leto bo minilo 604 leta, odkar se je leta 1412 rodila slovita **Ivana**, ki je po tragični smrti hitro postala eden najpomembnejših francoskih simbolov in zaščitnica velikega naroda. V Franciji je drugo nedeljo v mesecu maju francoski narodni praznik v čast Ivani Orleanski.

7 VIRI IN LITERATURA

1. Bernanos Georges. Izbranci. 1. izd. Celje: Mohorjeva družba, 1991.
2. Caroentier Jean, Lebrun Francois. Povijest Francuske. 1. izd. Zagreb: Barbat, 1999.
3. Citron Suzanne. Nacionalni mit, V Študije o etnonacionalizmu, ur. Rudi Rizman, 193, Ljubljana: Krt, 1991.
4. Gračanin Hrvoje. Stogodišnji rat. Drvo znanja, 2001, let. 5, št. 48, str.41–44.
5. Hagen Schulze. Država in nacija v evropski zgodovini. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2003.
6. Holmes Richard. 2. svetovna vojna. 1. izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2015.
7. Ivičević Desnica M. Noordkerk, Kuran. Povijest – 7. knjiga. Razvijeni srednji vijek. Zagreb: Europapress holding, 2007.
8. Króning Anke. Ivana Orleanska, Pastirica s mačem. 1. izd. Zagreb: Alfa, 1989
9. Kovačič Simforoza: Devica Orleanska: sveta Ivana d'Arc: življenjepis/po francoskih virih S.M., Groblje-Domžale. 1. izd. Celje: Misijonska tiskarna, 1939.
10. Le Bel J., J. Froissart, E. De Monstrelet. O stogodišnjem ratu. 1. izd. Zagreb: Stih, 2003.
11. Le Goff Jacques. The Medieval world. 1. izd. London: Colins and Brown, 1990.
12. Leskovar M. Ivana Orleanska-vojskujoča se svetnica. Leto svetnikov. 2000, let.29, št. 4, str. 15–22.
13. Martiniello Maeco. Le società multietniche: Diritti e doveri uguali per tutti? 1. izd. Bologna: Il Mulino, 2000.
14. Patrick Geary J. Mit narodov - Srednjeveški izvori Evrope. 1. izd. Ljubljana: Studia humanitis, 2005.
15. Velikonja Mitja. Masade duha – Razpotja sodobnih mitologij. 1. izd. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče, 1996.

ELEKTRONSKI VIRI IN LITERATURA

1. Cultural depictions of Joan of Arc. 2016. Dostop: https://en.wikipedia.org/wiki/Cultural_depictions_of_Joan_of_Arc, pridobljeno dne: 9. 1. 2016.
2. Mekina Borut. Krvniki prihajajo kot rešitelji. Mladina 21, 2014. Dostop: <http://www.mladina.si/156826/krvniki-prihajajo-kot-resitelji/>, pridobljeno dne: 5. 2. 2016.
3. Mevrlje Neža. Volitve v Franciji: Skrajna desnica poražena v vseh regijah. STA, Ljubljana, 2015. Dostop: http://www.siol.net/novice/svet/2015/12/francija_volitve.aspx, pridobljeno dne: 13. 12. 2015.
4. Štampfl Janko. Francoska ikona. Dnevnik, Ljubljana, 2012. Dostop: <https://www.dnevnik.si/1042501737/magazin/aktualno/1042501737>, pridobljeno dne 17. 2. 2016
5. Tratnik Ksenja, Leban Andrej. Predsedniški duh v krvi do konca. Pariz – MMC RTV SLO, 2007. Dostop: <http://www.rtv slo.si/svet/predsedniski-duh-v-krvi-od-rojstva/69884>, pridobljeno dne: 5. 2. 2016.
6. Vrdelja Mitja. Sarkozyjeva vlada bi se rada znebila afriških imigrantov, Ljubljana, 2012. Dostop: http://www.pozareport.si/?Id=svet_politika&View=novica&novicaID=1853, pridobljeno dne: 10. 1. 2016